

SAMOUUPRAVA

Januar - Februar

Vsebina :

V novo leto. / Gerčar I.: Občina in bolnišnice. /
Plut St.: Izvršba občine in zoper občino. / A. Jago-
dič: Redni in izredni pregled občinske blagajne. /
Neopravičeno izostajanje od odborovih sej. / Iz
upravnega sodstva. / Vprašanja in odgovori.

Priloga: Ugotavljanje prometne vrednosti in ce-
nitev nepremičnin (Voljč Št.)

Štev. 1-2

Leto 1939

IZDAJA ŽUPANSKA ZVEZA V LJUBLJANI

»Samoupravo« izdaja »Županska zveza« v Ljubljani (njen predstavnik Nande Novak). — Za uredništvo odgovarja Nande Novak, župan občine Kamnik. — Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani (predstavnik K. Čeč).

»Samouprava« izhaja enkrat na mesec in stane za občine 100 Din, za vse ostale naročnike 40 Din letno. — Naroča in plačuje se pri »Županski zvezi« v Ljubljani, palača Vzajemne zavarovalnice. — Rokopisi se pošiljajo istotja. — Za vsebino podpisanih spisov so odgovorni avtorji. — Rokopisi se ne vračajo.

V vsak občinski urad spada Šivic-Žnidaršičeva knjiga

ZAKON O LOVU

Knjiga vsebuje zakon o lovu s komentarjem, banovinsko lovsko uredbo, več pravilnikov, okrožnice itd., sploh vse, kar mora občina o lovu vedeti, ter ji zelo olajša poslovanje.

Stane vezana din 76,—, v kartonu din 64,—, ter se naroča v tiskarni Merkur v Ljubljani. — Naročite si jo takoj, ako je še nimate!

Občine - pozor!

Nakup vagonских pošiljk koroze, pšenice in moke na uputnice in brez uputnic ugodno izvršite
l e p r i t v r d k i

Telefon pis. 36-75
„ nočni 49-88
Brzovjav: Žitopromet

**Pridite!
Prepritate se!**

Bregar & Krek
Ljubljana - Miklošičeva c. 19
(Palača Vzajemne zavarovalnice)

katere dobavlja blago naravnost od proizvajalca. — Vse informacije brezplačno!

II 54643

Samouprava

GLASILO ŽUPANSKE ZVEZE V LJUBLJANI

LETO 1939

LJUBLJANA, V JANUARJU 1939

ŠTEV. 1-2

V novo leto.

Leto 1938 je poteklo za našo občino v tihem delu. Ni bilo dogodkov, ki bi to delo motili ali celò širšo javnost vznemirili. Kot zadnji odmev komasacije smo imeli marca v 49 občinah, katerih ozemlje se je bilo jeseni 1937 izpremenilo, volitve občinskega ododogodkov, ki bi to delo motili ali celò širšo javnost vznemirili. Kot zadnji odmev komasacije smo imeli marca v 49 občinah, katerih mirno vzela na znanje.

Velik korak naprej zaznamuje v tem letu notranja organizacija občine. Pričeli so redni tečaji za občinske tajnike, prvi v zgodovini slovenske občine. Prebrodili smo začetne težave, ki niso bile majhne. Rešiti je bilo treba težka vprašanja, kako naj občina pogreša že nameščeno osebje za dolgo dobo tečaja, kako skrbi za nadomestilo odsotnega tajnika, kako naj se po večini skromno plačanim tajnikom materialno sploh omogoči obisk tečaja v Ljubljani, še bolj pa, kako naj se jim v razmeroma kratkem času doprinese ogromna snov, ki jo mora občinski tajnik v svoji službi poznati. Vse to se je rešilo. V prihodnjem tečaju, ko bomo imeli že precej izkušnje, bo šlo vse mnogo lažje. — Še nekaj bomo pridobili od teh tečajev: predavanja se bodo zbrala, na novo in enotno redigirala, dopolnila in nato natisnila. Dobili bomo prvi slovenski priročnik za občinsko službo, prepotrebno knjigo, v kateri bo sistematično zbrano in obdelano vse, kar občina v svojem poslovanju potrebuje. Njeno delo bo s tem zelo olajšano.

Občinsko uslužbenstvo je še vedno najšibkejša stran naše podeželske občine. Še smatra velik del mladine, vstopajoče v občinsko službo, to službo le za začasno rešitev iz brezposelnosti. Stanovske zavednosti še ni. Odtod pa tudi neugodne razmere v organizaciji občinskih uslužbencev, ki so nas lani prisilile, da smo v »Samoupravi« ustavili kotichek »Občinski uslužbenec«. Šele z dokončno ureditvijo uslužbenskih razmerij s sodobnimi statuti in s pragmatičnimi namestitvami ter s strokovnim izšolanjem uslužbencev bodo ustvarjeni pogoji za ugoden razvoj novega stanu in za bistveno izboljšanje občinskega poslovanja. Napredek je pa vendarle tudi tukaj viden; kažejo nam ga občinski proračuni v naraščanju osebnih izdatkov, ki znašajo v letu 1938/1939 že 19% od celotnega proračuna napram 15.5% v letu 1935/1936.

Občinsko gospodarstvo je v znamenju naglega boljšanja. To se ne pozna toliko pri kmečki občini z njenimi sicer skromnimi, a stabilnimi dohodki, pač pa pri industrijski občini, ki je popolnoma odvisna od trenutnega splošnega gospodarskega položaja. Kar smo lani na tem mestu prerokovali, se je izpolnilo. Večina teh občin konča tekoče proračunsko leto celo z lepimi prebitki, ki so se v obliki naknadnih in izrednih kreditov deloma že porabili za nove investicije. Porabo sredi leta je kralj. banska uprava po nekolikem oklevanju dovolila, ker so bile zaprosene investicije že nujno potrebne; saj se je že deset let samo štedilo in nič novega zgradilo. Daj Bog, da bi ugodno stanje trajalo še dolgo časa!

Napredovala je tudi avtonomija občine, ki je bila prva leta novega občinskega zakona zelo omejevana z izvršilnimi predpisi k zakonu in z ozkosrčno prakso odobritvenih nadzornih oblastev. Poleg velike samostojnosti pri nameščanju in napredovanju občinskih uslužbencev smo dosegli tudi večjo svobodo v občinskem gospodarstvu. Opustilo se je samovoljno in dostikrat čisto birokratsko izvrševano zniževanje in črtanje posameznih postavk v občinskih proračunih. Ni več odredbe, da naj se proračunski iznosi znižajo za 10 %, kakor se je prej ponavljala iz leta v leto — deloma sicer upravičena v takratni gospodarski krizi — ter dušila napredek občine. Širokogrudnejše se obravnavajo vsi gospodarski akti občine, ki so potrebni odobritve nadzornega oblastva. Od občin samih je sedaj odvisno, da znajo večjo svobodo izkoristiti pametno in disciplinirano, ter da se tako pri splošni obremenitvi z občinskimi davščinami, kakor tudi pri obremenjevanju poedinih davčnih predmetov same držijo meje, kakršno zahtevajo interesi slovenskega, s fiskalnimi dajatvami itak visoko obremenjenega gospodarstva. Naj se nam nikdar ne očita, da je bega industrije iz Slovenije sokriva občina!

S skupščinskimi volitvami v decembru preteklega leta smo dobili Slovenci prvič v Jugoslaviji homogeno narodno zastopstvo in z njim pogoje za neovirano in uspešno uveljavljanje naših teženj v narodnem predstavnstvu. Pri glasovanju nas je vodilo predvsem geslo: »slovenska samouprava«, ki ga je bila postavila izvoljena stranka na čelo svojega programa. Od našega novega zastopstva pričakujemo v tej smeri mnogo. Zaenkrat pa čakajo rešitve še oni skromni predlogi za dekoncentracijo in decentralizacijo uprave, ki so jih predložile banske uprave osrednji vladi.

V novo leto stopamo v upanju, da pridemo v konsolidaciji notranjih prilik v državi vendarle za dober korak naprej, če že ne do popolne rešitve, ki jo čim dalje nestrpnije pričakujemo. Doglej pa hočemo do konca izgraditi občino, usposabljač jo za njene rastoče naloge. Naravnost vzorna mora biti uprava slovenske občine, vredna za samoupravo zrelega naroda! V tem stremljenju pa hoče stati občini Županska zveza in njeno glasilo »Samouprava« kakor doslej zvesto ob strani.

Podpirajte njeno delo!

Občina in bolnišnice.

Kdorkoli ima danes, bodisi sam neposredno, bodisi kot javni organ v svojem poslovanju opraviti z zdravstvenimi ustanovami, ga pač utegne in tudi mora zanimati novejša zdravstvena zakonodaja naše države. Mišljen je tu zlasti krog onih zakonov, uredb ter pravilnikov, ki zanimajo občinsko upravo prvenstveno in ki imajo za predmet oskrbo bolnikov v bolnišnicah. To gradivo je danes le deloma urejeno, skoro nikoli pa ni občini prav pri rokah. Zato ne bo odveč, ako zaradi lažjega pojmovanja in boljšega pregleda v kratki obliki skušam nuditi vsaj grob pregled zdravstvenih ustanov, koliko jih je v dravski banovini, in nato še posebej kratko obrazložim delovanje bolnišnic ter poslovanje občinskih uprav, kolikor so v neposredni zvezi z bolnišnicami.

Kakšne vrste bolnišnic imamo?

Namen bolnišnic je po svojem bistvu dvojen. V prvi vrsti služijo bolnišnice zdravljenju bolnikov, v drugi vrsti pa strokovnemu izpopolnjevanju zdravnikov ter vežbanju ostalega osebja, ki je zaposleno v zdravstvenih ustanovah. Ne glede na to pa loči zakon sam bolnišnice v obče, to je splošne, in specialne bolnišnice. Brez ozira na vrsto bolezni se sprejemajo bolniki samo v splošne bolnišnice, dočim se v specialne, to je posebne bolnišnice sprejemajo le osebe z določeno vrsto bolezni, katerim je pač dotična zdravstvena ustanova namenjena.

Glede na vzdrževalca pa ločimo bolnišnice še v d r ž a v n e (Splošna bolnišnica v Ljubljani, Bolnišnica za ženske bolezni v Ljubljani, Bolnišnica za duševne bolezni Ljubljana-Studenec in Bolnišnica za duševne bolezni v Novem Celju), b a n o v i n s k e (Maribor, Celje, Ptuj, Brežice, Murska Sobota, Slovenj Gradec in ženska bolnišnica v Novem mestu), o b č i n s k e (Krško) in p r i v a t n e, t. j. zasebne (Bolnišnica usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem mestu, Bolnišnice bratovskih skladnic v Trbovljah, na Jesenicah in v Ormožu, Šlajmerjev dom in Leonišče v Ljubljani). Razen bolnišnic imamo še razne druge zdravstvene ustanove, na primer: Higijenski zavod v Ljubljani, dalje dispanzerje in zdravstvene domove, poliklinike, razna zdravilišča, n. pr. Golnik, Topolščica, Vurberg, Emona in podobno.

Informativno bi še omenil, da imamo za oskrbo neozdravljivih bolnikov in od starosti onemoglih oseb h i r a l n i c e, ki se ločijo po vrsti vzdrževalcev. Banovinske hiralnice so v Vojniku pri Celju, v Ptujju in (še nedodelana) v Gor. Radgoni; občinske v Ljubljani, v Dobrunjah pri Ljubljani, na Vrhniki, in v mnogih večjih občinah; zasebne hiralnice pa so: Zavetišče sv. Jožefa v Ljubljani ter zavodi: sv. Terezike v Ponikvah - Dobropoljah, Sv. Vincencija v Mengšu, Usmiljenih bratov v Vrbju pri Žalcu in Križevniškega reda v Muretincih.

Zakaj so bolnišnice prenapolnjene?

Velika večina prebivalstva ima v glavnem opravka le z bolnišnicami. Zato bomo njim v tem članku posvetili največ pozornosti. Javnost skoraj dan za dnem toži o prenatrpanosti bolnišnice. Te in podobne ugotovitve so na žalost zelo resnične. Ne da se zanikati, da bolnišnice v današnjem obsegu večinoma ne zadoščajo več za bolnišnično zdravljenje širokim slojem prebivalstva in da komaj ter z največjo težavo zmagujejo neprestano rastoči promet. Vendar bi bil v hudi zmoti, kdor bi trdil, da se nič ne stori za izboljšanje obstoječega stanja. Priznati je vsekakor treba, da se končno vendarle opazuje viden napredek, dasi se to vprašanje ne razvija v zaželjeni naglici. Splošna bolnišnica v Ljubljani ima n. pr. že dograjen nov kirurški oddelek, toda prometu izročiti ga še ni mogoče, ker za notranjo opremo oddelka potrebni krediti še niso na razpolago. Veliko poglavje v zgodovini slovenske zdravstvene politike pa predstavlja zavod za raziskovanje in zdravljenje novotvorb, torej za zdravljenje raka. Ustanovila ga je pred nedavnim kraljevska banska uprava v Ljubljani. Dolgo vrsto let smo bili v tem pogledu vezani na zdravljenje v Zagrebu, lani smo se osamosvojili tudi na tem področju. In ni tako drzna misel, če izrazim upanje, da utegnejo tvoriti te in podobne ustanove, ki nastajajo v neposredni bližini splošne bolnišnice v Ljubljani, nekoč sestavni del slovenske vseučiliške klinike.

Toda povrnem naj se k vprašanju o prenatrpanosti naših bolnišnic. Očitna posledica tega dejstva je, da se veliko, razmeroma prav visoko število lažje bolnih oseb odpravi iz daljnih krajev v Ljubljano docela zaman; bolnišnica jih zaradi pomanjkanja prostora odkloni, ker jih iz navedenega razloga ne more sprejeti v zdravljenje. To pa je dostikrat povod pritožbam in nejevolji bolnikov ali njih spremljevalcev. Skoraj vselej gre taka, dostikrat čisto razumljiva kritika na rovaš bolnišnice, dasi ona ni zakrivila tega stanja. Druga, nič manj razveseljiva stran tega dejstva pa je, da gredo potni stroški v takih primerih največkrat na račun občinske blagajne. Prevozne stroške je namreč dolžna poravnati bolnikova domovna občina, če bolnik ni član kake bolniške blagajne ali ni zmožen izdatkov kriti sam. Tej nevšečnosti bi se sicer dalo odpomoči, vendar v veliki meri le ob resnem sodelovanju občin. Zelo koristno bi bilo, če bi se občani poučili, da naj v prvi vrsti iščejo zdravniške pomoči pri najbližjem okrožnem banovinskem zdravniku. Ta bo, in je po zakonu tudi dolžan, brezplačno nuditi prvo zdravniško pomoč vsem siromašnim. Šele potem, če on odredi zdravljenje v bolnišnici, naj se ljudje res napotijo v bolnišnico. Toda tudi v takih primerih naj se predvsem odpravijo v ono bolnišnico, ki jim je najbližja, nikar pa naj po nepotrebnem ne silijo vsi samo v občo državno bolnišnico v Ljubljani.

Po zakonu o bolnišnicah ima bolnišnica brezpogojno dolžnost, da sprejme v zavod vsak nujni primer, ki je neobhodno potreben bolnišnične oskrbe. V tem je pač nedvomno iskati največ vzroka za prenapolnjenost občne državne bolnišnice v Ljubljani. Ravno omenjeno zakonsko določilo nalaga bolnišnici velike dolžnosti, da mora dostikrat kljub pomanjkanju prostora sprejemati bolnike, ki bi se navzlic hujši bolezni lahko nič manj uspešno zdravili po manjših bolnišnicah. Ker so se pa zatekli v splošno bolnišnico v Ljubljani, jih ta po zakonu pač mora sprejeti, čeprav z velikimi žrtvami za ostale bolnike. Tako se čisto razumljivo dogaja, da spe bolniki kajkrat po dva in dva v eni postelji in se jim postilja, če ne gre drugače tudi po tleh, s čimer se gotovo zmanjša udobnost razmeroma lažjih bolnikov. Seveda te razmere niso niti malo zavidanja vredne, toda trenutno drugega izhoda ni, če naj se uveljavi načelo, da se kolikor mogoče velikemu številu bolnikov nudi prilika za potrebno strokovno zdravljenje v bolnišnici. Vsega priznanja vredno bi torej bilo prizadevanje, da bi se bolniki v prvi vrsti pošiljali v manjše bolnišnice, kjer je navadno dovolj prostora in bi se v njih enako uspešno dala ozdraviti pretežna večina primerov. Če tam ni prostora, more bolnik še vedno nastopiti pot v Ljubljano, če je takojšnje bolniške oskrbe res nujno potreben. Opisani postopek pa bi bil ne le v korist bolnikom, temveč tudi občinam, katerih blagajne bi bile rešene marsikaterih izdatkov. Znatna odpomoč pa bi to bila tudi za ljubljanske bolnišnice, kamor bi ne bilo več tako pretiranega navala.

O sprejemanju bolnikov.

Prej smo imeli v mislih, kako bi se uredilo v splošnem odpravljanje bolnikov v zdravstvene zavode. Mislim, da bo prav, ako se nekoliko pomenimo tudi o tem, kakšni bolniki se prav za prav sprejemajo v bolnišnico. Čisto po pravici je obveljalo načelo, da se sprejmejo v zdravljenje samo oni bolniki, ki imajo kako ozdravljivo bolezen, ali jim je tudi sicer potrebno stalno zdravniško nadzorstvo, kakršnega jim dom ne more nuditi v zadostni meri. Poleg teh pa seveda tudi bolniki, katerih bolezni se da omiliti le z zdravljenjem v bolnišnici toliko, da se lahko brez škode pozneje uspešno zdravijo dalje tudi ambulančno, ali celo kar doma. Ob tej priliki bi še posebej opozoril, da onemogli in neozdravljivi bolniki ne spadajo v bolnišnice, ker imajo zanje hiralnice; kje jih imamo in kakšne, sem omenil že v začetku.

Poslovanje bolnišnic ter njih dopisovanje z občinami in drugimi uradi.

Z bolnikovim sprejemom v bolnišnico se prav za prav že začena bolnišnično dopisovanje. Ko dežurni zdravnik pregleda bolnika, ki se zgleda zaradi sprejema v zavod in ko odredi sprejem bolnika, sestavi pisarna z bolnikom sprejemni zapis-

nik v dvojniku. Izvirni zapisnik pošlje bolnišnična uprava pristojni občini zaradi izpolnitve izkaznice na zapisniku. Ako bolnik stalno prebiva v svoji domovni občini, dobi samo ta izkaznico v izpolnitev. Če pa bolnik živi izven svoje domovne občine, dobi eno tiskovino v izpolnitev tudi občina bolnikovega bivališča. V poslednjem primeru naj opozorim, da naj domovna občina izpolni le rubriko, ki navaja podatke o domovinstvu, medtem ko naj se rubrike o premoženjskih razmerah izpolnijo le v toliko, kolikor ima bolnik ali plačnik zanj naraslih oskrbnih stroškov zares premoženja v domovni občini. Če omenjeni nima premoženja, naj se vse dotične rubrike izpolnijo kratko in malo s pripombami, n. pr. »neznano, biva stalno izven občine« in podobno. Odločno naj bi se opustila kakršna koli ugibanja ter morebitni podatki na osnovi izjav oskrbovančevih znancev. Izkazalo se je namreč, da so taka poročila domovnih občin v pretežni večini nehote ali tudi hote kaj malo točna. Posledica tega je, da kraljevska banska uprava zavrača številne spise s pomanjkljivimi podatki.

Izčrpno poročilo o premoženjskih razmerah oskrbovanca ali njegovih svojcev poda torej v takih primerih občina bivališča. Ako si poročila občine bivališča in domovne občine nista skladni, ali si celo v znatni meri nasprotujeta, mora bolnišnična uprava nesoglasja razčistiti, kar ji umevno povzroča veliko prav nepotrebnega dela. Zato bi resno svetoval, da naj bodo poročila občin kratka, jasna in vseskozi stvarna.

V rubriki o plačilni zmožnosti oskrbovanca, ali sploh tistega, ki je dolžan oskrbnino poravnati, naj se občina vselej razločno izrazi, n. pr. »je plačila zmožen«, »plačila ni zmožen«, ali »je deloma plačila zmožen«. Na vsak način pa naj se opusti zabeležba raznih mnenj občine in ugovorov, češ da ta ali oni ni dolžan plačati. To je namreč docela brezplodno delo, kajti bolnišnična uprava predpisuje in terja oskrbne stroške edino le na podlagi zakona ter njegovih določil. Umljiva posledica je, da netočna občinska mnenja povzročijo bodisi pri oskrbovancih samih, ali pri osebah, ki so dolžne za nje plačati, nejevoljo in kritiko, češ da jih bolnišnica neupravičeno terja. Plačilno zmožnost je pa treba vedno na kratko utemeljiti, n. pr.: ima denar (morda naložen kje v hranilnici, ako je to občini znano), donosno posestvo in podobno — navesti je torej, iz česa domneva občina, da je kdo plačila zmožen. Kot rečeno, poročila naj bodo vselej res dosledna, da ne bo poročilo o premoženjskih razmerah v nasprotju s podatki izkaznice (svedočebe).

Ko bolnik zapusti bolnišnico, sestavi bolnišnična uprava račun oskrbnih stroškov. Kdo je dolžan plačati nastale oskrbne stroške, presodi bolnišnična uprava iz poročil, ki jih prejme od občinskih in davčnih uprav ter drugih pristojnih oblastev. Kadar ima oskrbovanec ali oseba, ki je dolžna plačati stroške, letno več kakor 100 dinarjev neposrednega davčnega predpisa, ga bolnišnična uprava terja. Terja ga pa tudi, ako ima

letno manj kakor 100 dinarjev davčnega predpisa, če občina poroča, da je bodisi docela, ali vsaj deloma zmožen plačila. Plačilna zmožnost se namreč ugotavlja načeloma predvsem po dejanskih razmerah, v katerih živi prosilec. Zato se v primerih, ko znaša letni davčni predpis manj nego 100 dinarjev, plačila oskrbnih stroškov oproste le oni, za katere občina v izkaznici izrečno navede, da plačila niso zmožni. Izjave, češ da je ta ali oni težko zmožen plačila, da težko plača itd., niso dovolj jasne, in vsi taki primeri se izterjujejo. Dogaja se tudi, da občina na podlagi izjav oskrbovanca, odnosno zavezanca poroča, da ima prizadeti toliko in toliko vknjiženih dolgov, v resnici pa sumarni izpisek pristojnega sodišča, ki ga bolnišnica pribavi, izkaže, da je bremen prost, ali pa da so dolgovi že poplačani. V takih primerih, kjer je bila laž podana s strani zavezanca, banska uprava ne more pri odločitvi o event. zavezančevi prošnji za odpis ali znižanje oskrbnih stroškov dotičnega vzeti v obzir, bodisi da so navedbe v njegovi prošnji resnične ali neresnične, na kar naj občine posebej opozarjajo svoje občane.

Prav tako pa bolnišnična uprava terja v vseh onih primerih, ko se občina sploh nič ni izjavila glede plačilne zmožnosti prizadetega.

Prošnje za znižanje ali odpis oskrbnih stroškov.

Če stranka dobi račun oskrbnih stroškov, pa ga bodisi zaradi siromaštva ali prezadolženosti, ali iz kakih drugih tehtnih razlogov ne more poravnati, lahko vloži na upravo bolnišnice prošnjo (ali event. na kraljevsko bansko upravo), da se ji dovoli plačevanje v obrokih, da se ji dovoli odlog plačila, ali da se ji stroški po možnosti znižajo ali sploh odpisujejo. Čim stranka prošnjo vloži, postopa bolnišnična uprava takole: občini bivališča pošlje v izpolnitev tiskovino »Poročilo o premoženjskih razmerah«, okrajnemu sodišču piše po zemljiškoknjižni izpisek, katastrski upravi pa po sporočilo o obsegu posestva. V poročilu o premoženjskih razmerah so obsežena vsa važna vprašanja, ki se upoštevajo pri presojanju plačilne zmožnosti prosilca. Zato mora občina odgovoriti nanje v celoti in jasno ter nepristransko. Ob tej priliki bi pripomnil, da mora stranka nevknjižene dolgove dokazati s potrdili upnikov, občina pa mora na vsakem potrdilu posebej potrditi, da dolg resnično obstoji. Če bi pri odločanju glede plačila kazalo upoštevati kake važne okoliščine (n. pr. požar, točo, povodenj, sušo, nesrečo pri živini, dolgotrajno ali stalno bolezen v hiši, velike oskrbne stroške in podobno; če gre pa za elementarno nezgodo, n. pr. požar, je seveda treba navesti, ali je prizadeti prejel za nastalo škodo zavarovalnino in koliko približno), je treba nanje posebej opozoriti. Na prošnji pa naj občinska uprava glede na zbrane podatke in morebitne težke okoliščine po lastnem preudarku še naznači, ali smatra v danem položaju, da je prosilec zmožen plačila in v kolikšni meri. Ako je občina svoječasno ob izdaji izkaznice poročala, da je prizadeti

plačila zmožen, a ugotovi pozneje pri obravnavi nasprotno in se v tem smislu tudi izjavi, mora vsekakor pojasniti, kaj je vzrok nasprotujočim si poročilom.

Vse izkaznice ali svedočbe, pa tudi poročila o premoženjskih razmerah morajo biti opremljena z občinskim žigom, podpisati jih morata župan in občinski tajnik, overiti pa pristojno sresko načelstvo.

Kdaj prosilec ni zmožen plačila? Po praksi banske uprave v Ljubljani v splošnem takrat, kadar donos posestva ali obrti ne krije življenjskih potreb družine (ali oskrbovanca) in bi izterjatev oskrbnine ogrožala gospodarski obstoj in preživljanje družine ali prizadetega samega. Kadar se ocenjuje donos posestva, je pač treba upoštevati vse težke okoliščine (sušo, povodenj, nesrečo pri živini, zadolženost in drugo) in navesti tudi vse olajševalne okoliščine (n. pr. veliko glav živine, posebno uspevanje obrti in slično).

Opisani postopek velja za prošnje, o katerih odloča b a n s k a u p r a v a. Gotovo je takih primerov največ. So pa tudi prošnje, ki jih rešuje ministrstvo za socialno politiko in ljudsko zdravje v Beogradu. Ministrstvo samo odloča v primerih, ko se je oskrbovavec zdravil ali za odprto tuberkulozo, ali za spolno ali duševno boleznijo v smislu § 8 zakona o bolnišnicah. V takih primerih mora občinska uprava izdati le uradno potrdilo (uverenje), da prosilec ni zmožen plačati oskrbnih stroškov ter bi morebitno prisilno izterjanje ogrožalo gospodarski obstoj družine, ali prizadetega samega. Plačilna nezmožnost pa mora biti v potrdilu natančno utemeljena (n. pr. prezadolženost, številna družina, elementarne nezgode, požar itd.). Resničnost na ta način utemeljenega potrdila mora potrditi tudi še pristojno sresko načelstvo.

Omeniti bi bilo končno še p r i t o ž b e, ki jih terjane osebe vlagajo zoper odmero oskrbnih stroškov za njih poljske hlapce in dekle, to je delodajalci za oskrbnino delojemalcev. O takih pritožbah odločajo sreska načelstva. V teh primerih je važno, da občina točno označi, pri kom in kako dolgo pred sprejemom v v bolnišnico so bili oskrbovanci zaposleni, kakšna dela so opravljali in za kakšno plačo. Na podlagi določil poselskega reda se nato odloči, ali je delodajalec res dolžan oskrbne stroške plačati.

Kako kolkujemo prošnje?

O najvažnejših stvareh, ki se tičejo poslovanja in dopisovanja z bolnišnicami, smo že govorili. Za trenutek bi se ustavili le še pri kolkovanju vlog, zlasti prošenj. Prošnje, za katerih rešitev je pristojno ministrstvo, kolkujemo z državnim kolkom po 10 dinarjev, priložimo pa za rešitev še državni kolek za 20 dinarjev. Pritožbe, ki se obravnavajo na podlagi poselskega reda, kolkujemo z državnim kolkom za 30 dinarjev; pritožbo je vložiti preko pristojnega sreskega načelstva na kraljevsko bansko upra-

vo v 15 dneh po prejemu odločbe, pri čemer se dan dostavitve ne računa. Prošnje, ki jih vložimo, da se nam dovoli odplačevanje v obrokih, ali da se nam za plačilo podaljša rok, rešuje bolnišnična uprava sama v okviru zakonskih pooblastil in jih kolikujemo z državnim kolkom za 10 dinarjev. Edinole prošnje za odpis ali delno znižanje oskrbnine, o katerih odloča banska uprava, kolikujemo z banovinskim kolkom za 10 dinarjev.

Najvažnejša zakonska določila.

V današnji poplavi zakonov, uredb, pravilnikov, okrožnic in odlokov kratek pregled najvažnejših določil ne bo odveč. Mislim seveda predvsem na ona določila, ki urejajo poslovanje bolnišnične uprave v zvezi z občinami.

Glavni steber predstavlja zakon o bolnišnicah. Za občine je iz tega zakona najvažnejši 9. člen, ki določa: Če zahteva javna bolnišnica od občine ali od oblasti občne uprave podatke o tem (izkaznico, poročilo o premoženjskih razmerah), ali more bolnik sam plačati bolnišnične pristojbine ali kdo drugi, ki je po zakonu dolžan plačati zanj, mora poslati občina, ali oblastvo občne uprave zahtevane podatke najkasneje v 15 dneh. Če se ugotovi, da se podatki ne ujemajo s pravim stanjem, ali da so namenoma netočno navedeni, odgovarja odgovorni uradnik ali uslužbenec disciplinsko in kazensko.

Zelo važna je tudi uredba z dne 14. II. 1931, S. štev. 25473/30 (Službene Novine z dne 4. III. 1931, štev. 49/XIII), ki do podrobnosti predpisuje obliko in vsebino uradnega potrdila (uverenja), ki ga za odpis oskrbnih stroškov zahteva ministrstvo socialne politike in ljudskega zdravja. Precej podobno vsebuje tudi 59. čl. finančnega zakona za leto 1934/35. — Velikega pomena je nadalje Pravilnik o organizaciji, notranjem delu in vzdrževanju službe v državnih bolnišnicah (»Službeni list« z dne 12. VII. 1930, št. 15), katerega 6. člen določa, da se smejo v bolnišnico sprejemati bolniki le na osnovi dokumentov — listin. Vsakemu bolniku, za katerega občinska uprava ve, da gre v bolnišnico, naj izda kratko občinsko napotnico. V tej naj bo označeno ime in priimek bolnika, njegova domovna občina in točen naslov zadnjega bivališča. Navesti je tudi treba, kdo bo po vsej verjetnosti plačal oskrbne stroške. Kadar pa občina napoti bolnika v bolnišnico zaradi kake poškodbe, naj poleg gornjih podatkov v kratki obliki opiše tudi natančno poškodbe ter navede poškodovalca, ako je poškodba nastala po tuji krivdi; kolikor so ji poškodovalčeve razmere znane, naj poroča tudi o njegovem premoženjskem stanju. Po možnosti naj še navede, pri katerem sodišču je v teku postopanje v zadevi dotične poškodbe. — Kadar gre za pritožbe po poselskem redu, sta pa zlasti važna 17. in 18. člen poselskega reda z dne 27. junija 1895 dež. zak. (avstrijski), štev. 84 za Štajersko, za Kranjsko pa velja poselski red z dne 18. III. 1858 dež. zak., štev. 6 ter 1156. člen občega državlanskega zakonika.

Nasvet in zaključek.

Še marsikaj bi se dalo obravnavati iz področja zdravstvene zakonodaje, toda vse obširne snovi ni mogoče izčrpati v enem samem članku. Kdor bi se hotel podrobneje zanimati za eno ali drugo vprašanje in se poučiti o kaki stvari, ki o njej tu zaradi omejenega prostora nismo mogli obširneje razpravljati, bi mu resno svetoval, da si nabavi I. in II. del »Zdravstvene zakonodaje« (v tisku je tudi že III. del). Izdal in uredil jo je višji računski inspektor kraljevske banske uprave Dolžan Janko in s tem ustvaril za sodobne potrebe nepogrešljiv priročnik za vsakogar, še posebno pa za urade in občine. V »Zdravstveni zakonodaji« namreč dobiš vse zakone, uredbe in pravilnike, ki zadevajo delovno področje zdravstvene službe ter njenih organov po zdravstvenih ustanovah. Obširno gradivo, ki ga moraš sicer iskati in zbirati iz raznih letnikov »Službenega lista«, je tu smotrno urejeno ter zbrano po ustreznih poglavjih. Razen tega ima vsaka knjiga »Zdravstvene zakonodaje« še natančno stvarno kazalo, ki nam zelo olajša iskanje ter v znatni meri pripomore, da lahko knjigo z uspehom uporabljamo.

Plut St.:

Izvršba občine in zoper občino.

I. del.

Izvršba občine.

Vsem oblastvom v državi, katerim je dana zakonita pravica izdajati odločbe, je dana tudi pravica, da svojo pravnomočno odločbo tudi izvršijo (eksekvirajo), bodisi sama, bodisi po drugih oblastvih. Postopanje, kako oblastvo odločbe izvrši, to je, kako s pravno silo vzpostavi stanje, kot ga določa odločba, je za razna oblastva različno urejeno s posebnimi izvršilnimi postopniki. Finančna oblastva se poslužujejo pri tem uredbe o zavarovanju, prisilnem izterjevanju in neizterljivosti davkov (U. l. 29/8-54 od 23. I. 1929), sodišča postopajo po zakonu o izvršbi in zavarovanju (tako zvani izvršilni postopnik, skrajšano i. p.) od 9. VII. 1930, za upravna oblastva pa velja zakon o občnem upravnem postopku (z. u. p.), VI. in VII. razdelek. Daleč najpreciznejše in strogo formalistično je urejen sodni izvršilni postopnik; nanj se sklicuje ter ga uporablja kot dopolnilo z. u. p. (§ 143, 148, 159, 160 z. u. p.) in tudi davčna izvršilna uredba (čl. 12 te uredbe).

Z. u. p. (§ 1) velja tudi za občino; ker § 137/II. tega zakona daje občini pravico, da svoje odločbe, izdane v mejah občinske pristojnosti, tudi izvršuje, zato morajo občine izvršilne predpise z. u. p. tudi poznati. Tudi upravna oblastva dostikrat ne poznajo, ali celo ne razumejo teh predpisov in jih uporabljajo, kakor jih je pač naučila praksa, oziroma službeni prednik. Le

kdor pozna sodni izvršilni postopnik, more pravilno razumeti in uporabljati izvršilne predpise z. u. p. Sploh se opaža, da se vrši upravno izvršilno postopanje preveč »po domače«, kar seveda ni v interesu zakonitosti in pravne sigurnosti.

V naslednjem hočem podati v glavnem posle občine v izvršbi. Ločiti je po z. u. p. predvsem, ali gre za izvršbo denarnih terjatev ali odločb, ki merijo na storitev ali opustitev kakega dejanja. Občine izdajajo različne odločbe, s katerimi nalagajo poedincu plačilo denarnih vsot, n. pr. plačilne naloge. To so prave odločbe; zato morajo biti opremljeni taki nalogi po § 135 z. o. s pritožbeno klavzulo, da je dopusten ugovor v osmih dneh na občinski odbor in zoper odločbo le-tega pritožba na okrajno načelstvo. Šele ko postane taka odločba (plačilni nalog) pravnomočna, je uvesti zoper zavezanca izvršbo.

Izvršilni postopek se u v e d e z n o v o o d l o č b o (§ 144 z. u. p.), ki mora obsegati prav tako pravni pouk s posebnim opozorilom, da je zoper njo dopustna pritožba le iz razlogov v § 140 z. u. p. Ni protizakonito, pa tudi ne potrebno, da se pred izdajo te odločbe zavezanec opomni, kot to običajno občine delajo, na plačilo izvršljive terjatve. Odločba se ob opravi rubeža vroči zavezancu (§ 144 z. u. p.); v primeru odklonitve, kar se pogosto dogaja, pa je postopati, kot to določa z. u. p. v poglavju o vročanju odločb (§ 47, 52). R u b e ž n a o d l o č b a naj ima približno tole vsebino:

»Na podlagi pravnomočne odločbe, plačilnega naloga itd. občine št. . . . ste dolžni plačati znesek din. Ker dolžnega zneska v določenem roku niste plačali, se odreja na osnovi §§ 137/II, 144 z. u. p. v izterjanje zgornje izvršljive terjatve zoper Vas izvršba z rubežem premičnih stvari. Zoper to odločbo je dopusten ugovor v osmih dneh na občinski odbor. Proti odločbi občinskega odbora je iz razlogov § 140 z. u. p. dopustna pritožba na sresko načelstvo v Pritožbo, taksirano s 30 din, je vložiti pri tej občini v roku 15 dni po vročitvi odločbe.«

Nato se opravi rubež. Izvršilni organ, običajno občinski sluga, navadno nima potrebnega znanja o svojih dolžnostih, rubi vse kar od kraja in ne gleda dosti na predmete, njih kakovost in vnovčljivost in zlasti ne na ugovore, ki jih zavezanec ali tretja oseba poda ob rubežu. Opozoril bi le na glavne njegove dolžnosti, določene v §§ 143—148 z. u. p.

Predvsem so nekateri predmeti sploh nerubljivi. To so zlasti tisti, na katere tudi s sodno izvršbo ni mogoče seči (§ 143 z. u. p., § 209 i. p.). Za občino pridejo v poštev sledeči nerubljivi predmeti: obleka, posteljnina, perilo, pohoštvo, kolikor zavezanec ali njegova družina to nujno potrebuje; hrana in kurivo za štiritedensko uporabo zavezanca; nujno potrebno poljsko orodje in živina ter krma do nove letine; seme za obdelavo zemljišča; orodje za nujno potrebno izvrševanje obrta; poročni prstani, rodbinske slike; to, kar dobi zavezanec za omiljenje svoje bede. Tudi se je pri rubežu ozirati na to, katere predmete zavezanec lažje pograša in katere stvari so lažje vnovčljive. Ako so zavezančeve stvari pri kaki

drugi osebi, se sme rubež izvršiti le, ako ta oseba rubež dovoli. Vse ugovore ob rubežu, zlasti pa ugovor, da je na gotove predmete izvršba nedopustna, ali da se je zarubilo preko višine terjatve s stroški, ali da stvari niso v lasti zavezanca, ali da so v lasti drugega, ako je ta pri rubeži navzoč, mora izvršilni organ skrbno protokolirati, ker o teh ugovorih odloči oblastvo, ki je izvršbo dovolilo. Vse to je vpisati v rubežni zapisnik, katerega obstoječi obrazci (tudi oni, ki jih rabijo državna upravna oblastva) so pomanjkljivi. Ako občine še nimajo teh obrazcev, bi bilo dobro, da jih napravijo s približno tole vsebino:

Rubežni zapisnik.

spisan v dne v administrativni izvršilni stvari zoper N. N. iz Rubež je bil odrejen z odločbo, št. od

Navzoči: izvrševalni organ: . . .
zavezanec: . . .
pozvane priče: . . .

Zastavnopravno se popišejo tile predmeti:

- 1) omara (iz trdega lesa), vredna din;
- 2) krava (rjava) vredna din.

O p o m b a :

- n. pr.: a) pri zavezancu ni bilo najti rubljenih predmetov, ali:
b) odredila se je hramba zarubljenih predmetov pri občinskem uradu, ali:
c) rubež se je izvršil v odsotnosti zavezanca vpricho pozvanih dveh polnoletnih prič N. N., M. M., ali:
č) zavezancu se je odvzelo 150 din in 5 delnic P. A. B. z nominalo 500 dinarjev in položilo pri občinskem uradu.

U g o v o r i :

- n. pr. Zavezanec ugovarja, da se je rubež opravil previsoko in bi zažočal predmet pod 1), ali rubež moje edine krave je nedopusten, ali N. N. ugovarja, da je predmet pod 1) njegova last, itd.
Sklep in podpisi.

Po rešitvi ugovorov se odredi prodaja, ki pa ne sme biti prej kot 30 dni po rubežu. Ta rok se sme skrajšati, če zavezanec na to pristane ali če je nevarnost, da se zarubljene stvari pokvarijo ali zmanjša njihova vrednost. Prodaja se izvrši praviloma pod roko, to je, da občina izroči izvršilnemu organu zarubljene predmete ter mu določi ceno in rok, v katerem mora prodajo izvesti. Ako pa zarubljene stvari nimajo borzne ali tržne vrednosti, ali ako prodaja pod roko ni uspela, se prodajo predmeti na javni dražbi. Dražba se razglasi z oklicem na občinski deski in po potrebi (zaradi uspešnosti dražbe) tudi na krajevno običajen način ter tudi zavezancu in stranki, če se je izvršba začela na njegov predlog. Dražbeni oklic naj bi imel takole vsebino:

Dražbeni oklic.

Dne 1938 ob 9. uri dopoldne se bo vršila v kraju hiš. št. dražba sledečih predmetov:

- n. pr.: 1) omara (iz trdega lesa), cenjena na din;
2) krava (rujava), cenjena na din.

Interesenti si morejo ogledati te predmete vsak dan od do (ali pol ure pred dražbo i. t. d.).

Dražba se vrši pod sledečimi pogoji: (primer) pod $\frac{2}{3}$ cenilne vrednosti se predmeti ne smejo prodajati in slično.

Naloge izvršilnega organa pri dražbi določajo §§ 153—159 z. u. p. O dražbi je voditi dražbeni zapisnik, ki mora obsegati: izdražene stvari, ceno in najboljše ponudnike za vsak izdraženi predmet. Izgleda pa pravilen dražbeni zapisnik približno takole:

Dražbeni zapisnik

spisan v dne o administrativni izvršilni stvari zoper N. N. glede predmetov, navedenih v rubežnem zapisniku pod št. 1.—3., 5., 8. Dražba je bila odrejena z oklicem št. od 1939.

Navzoči: 1. izvršilni organ:
2. zavezanec
3. stranka:
4. interesenti: skupno, n. pr. 6 po številu.

Pred dražbo se je ugotovilo, da so bili vsi udeleženci obveščeni in da je bila dražba veljavno oklicana.

Pri dražbi se je dosegel sledeči uspeh:

Predmet pod 1) rubežnega zapisnika se je domaknil N. N. kot najboljšemu ponudniku za 44 din.

Predmet pod 3) rubežnega zapisnika se je domaknil M. M. kot najboljšemu ponudniku za 100 din.

Predmeti pod št. 2., 4., 8. rubežnega zapisnika se niso prodali, ker najboljši ponudniki niso podali najnižje cene v smislu dražbenega oklica, ali: dražbeno postopanje se je ustavilo, ker so ponudniki podali ponudke, ki so očitno daleč od prave vrednosti, oziroma ker je zavezanec položil znesek terjatve, ali ker je stranka odstopila od nadaljevanja izvršilnega postopanja, ali: ker se je s prodajo predmetov pod 1., 3. i. t. d. dosegla višina izterjavane terjatve.

Skupni izkupiček, dosežen pri dražbi v znesku din, se bo zaradi razdelitve položil pri občinskem uradu.

Sklep in podpis.

Podpisi navzočih razen interesentov.

(Dalje sledi.)

A. Jagodič:

Redni in izredni pregled občinske blagajne.

Blagajniško poslovanje po pravilniku o finančnem poslovanju v občinah ima to prednost, da je vsak čas mogoča uspešna kontrola nad občinskimi dohodki in izdatki. To so uvideli že župani sami. Odpor, ki se je v začetku pojavil proti precej kompliciranemu blagajniškemu poslovanju, je že precej popustil. Še bolj bo popustil, ko bodo blagajniki do potankosti poučeni z vodstvom vseh blagajniških knjig in bo spravljen blagajniško poslovanje popolnoma v sklad s predpisi pravilnika ter ko se bodo tudi župani in člani obč. uprav podrobneje seznanili s predpisi o rednih mesečnih in tromesečnih pregledih blagajniških

knjig in občinske blagajne, predpisanimi v čl. 87 pravilnika. Ta člen se glasi:

»Redni pregled občinske blagajne vrši predsednik občine vsakega zadnjega dne v mesecu — § 84 z. o. — in o tem poroča občinski upravi in občinskemu odboru. — Občinska uprava pregleda stanje blagajne vsake tri mesece, ga izravna z računskimi knjigami in dokumenti ter o tem poroča občinskemu odboru. — Nadzorna oblast je dolžna vršiti pregled vsaj enkrat na leto.«

Ti pregledi se opravljajo ponekod vse preveč površno, največkrat samo na ta način, da župan in člani uprave zaključke v blagajniških knjigah samo podpišejo, ali pa še tega ne, ne da bi bili poprej vse blagajniške knjige in priloge natančno pregledali.

Ker župani in člani uprave često niso poučeni, kako naj se vrši tak pregled, sem v naslednjem članku zbral tozadevne predpise in pojasnila.

I. Redni pregled.

Po točki 4. čl. 84. pravilnika mora organ, ki vodi blagajniške knjige, zadnjega dne vsakega meseca zaključiti vse blagajniške knjige zaradi ugotovitve blagajniškega stanja. Zaključiti se morajo vse vrste blagajniških dnevnikov (ubožni, veterinarski, ljudskega dela, turistični itd.), in vse pomožne blagajniške knjige (vsi zapiski živinskih potnih listov, najemnin, vodarine itd.). Pod zadnji vpisani znesek v blagajniških dnevnikih se potegne vodoravna črta in dohodki in izdatki seštejejo. Na stran dohodkov se pod skupni znesek dohodkov prenese skupni znesek izdatkov in izračuna saldo. Na primer:

skupaj dohodki din 20.300.—

skupaj izdatki din 15.200.—

saldo din 5.100.—

Pod saldo se zapiše z besedami:

»Izvršil(i) redni pregled dne 31. 4. 1938.«

Nato sledi vsak mesec podpis župana, vsake tri mesece pa podpis članov uprave.

Pred zaključkom blagajniškega dnevnika občine se prenese iz občinskega blagajniškega dnevnika v ubožni blagajniški dnevnik primanjkljaj tako, da je ob zaključku ta dnevnik vedno izravnani. To je potrebno zaradi tega, ker ob zaključku ne more biti več izdatkov, kakor je dohodkov.

Ob vsakem zaključku se izpišejo skupni zneski vseh skupin depozitnega razdelilnika in seštejejo. Končna vsota se mora ujemati z zaključkom v depozitnem dnevniku.

Saldo blagajniških dnevnikov se prenese v naslednji mesec med dohodke kot prva postavka. Ker se ta saldo ne prenaša v

razdelilnike dohodkov, se ob letnem zaključku dohodki v blagajniških dnevnikih ne ujemajo z dohodki razdelilnikov. Da se dobi pregled vseh dohodkov in izdatkov, naj se vodi na koncu blagajniških dnevnikov rekapitulacija dohodkov in izdatkov. Od dohodkov se vedno vsak mesec odšteje saldo prejšnjega meseca in tako se dobi čisti mesečni dohodek.

Mesečni zaključki vseh dnevnikov se prenesejo v posebno tiskovino, tako imenovani izpisek blagajniškega stanja, ki ga sestavi vsak mesec župan sam kot organ, ki vrši kontrolo nad blagajniškim poslovanjem po § 84 z. o., vsake tri mesece pa eden izmed članov občinske uprave, ki vršijo kontrolo po § 101 z. o. Če izpolni ta izpisek blagajnik, oziroma tajnik, ga mora izpolniti vedno v navzočnosti in po narekovanju župana, oziroma člana uprave. Iz zapiska blagajniškega stanja je razviden skupni saldo, ki predstavlja hkrati stanje gotovine v občinski blagajni.

V času od 1. aprila do konca računskega leta se zaključujejo knjige dveh proračunskih let. Vse zaključke obeh proračunskih let je izpisati na enem izpisku blagajniškega stanja.

Preden župan ali člani uprave podpišejo mesečni, oziroma tromesečni zaključek, se morajo prepričati:

1. da-li vodi blagajnik vseh 9 predpisanih knjig,
2. da-li so pravilno vpisani v blagajniških dnevnikih vsi dohodki in izdatki, kar je ugotoviti iz poštne denarne knjige, priznanične knjige, čekovnih izpiskov in iz pobotnic, in da-li je prenesen tudi prebitek prejšnjega leta,
3. da-li so vsi zneski vknjiženi tudi v razdelilnikih,
4. da-li so strani blagajniških dnevnikov pravilno seštete in prenosni pravilni,
5. da-li so plačilni nalogi pravilno sestavljeni in podpisani,
6. da-li so pobotnice pravilno kolkovane in podpisane in računi priključeni,
7. da-li so vsi depoziti vpisani v depozitni dnevnik in razdelilnik in da-li so bili pravočasno izplačani,
8. da-li so na plačilnih nalogih citirani sklepi občinskega odbora za izdatke, ki se smejo izvršiti le na podlagi odborovega sklepa (potnine, podpore, nabavke preko zneska, ki je določen v pravilniku za izvrševanje proračuna, rezervni krediti itd.),
9. da-li se je kaj izplačalo za kako pridobitno delo ali dobavo kakemu občinskemu odborniku (§ 28 z. o.) in da-li je bila nabava izvršena po določilih čl. 18 pravilnika za izvrševanje občinskega proračuna (komisijski zapisnik),
10. da-li so nabavljeni inventarni predmeti vpisani v inventarno knjigo in da-li je to označeno na pobotnicah,
11. da-li se izterjavajo in pobirajo dohodki v proračunani višini in

12. da-li se vrši občinsko gospodarstvo po odobrenem proračunu ter da-li niso kake postavke prekoračene brez odobrenja po § 100 z. o.

Če so se ob priliki pregleda ugotovile še kake druge nerednosti, n. pr. zlonamerna potvarjanja uradnih dokumentov ali utaja občinskega denarja, je o tem takoj sestaviti zapisnik in zaprositi kralj. bansko upravo, da izvrši revizijo po § 36 zak. o notranji upravi v zvezi s § 123 z. o.

Opustitev predpisanega mesečnega odn. tromesečnega pregleda je nerednost po 2. odst. § 129 z. o. ter utegne imeti za posledico razrešitev župana (člana obč. uprave).

O vseh pregledih je poročati občinskemu odboru in članom uprave na podlagi izpiska. Poročilo je vnesti v sejni zapisnik. Tudi opustitev poročila se smatra za nerednost po § 129 z. o.

Občinskemu odboru je poročati tudi o vseh podporah, ki jih je občina prejela in kako jih je uporabila. Odboru je predložiti tozadevni obračun v pregled in odobritev. Vse to pa je izvršiti samo takrat, če je bila podpora nakazana občini in če ni bil za razdelitev podpore imenovan poseben razdelitveni odbor. V tem primeru je razdelitveni odbor odgovoren nadzornemu oblastvu in ne občinskemu odboru.

Če se pri pregledu blagajne in štetju denarja ugotovi več denarja, ta denar seveda ni last blagajnika, temveč ga je pustiti v blagajni in znesek vpisati v depozitni dnevnik med dohodke. Kot priloga blagajniškega dnevnika se priloži tozadevni zapisnik. V primeru, da se ta višek pozneje kdaj pojasni, se ga lahko zopet vpiše med izdatke. Če se višek ne pojasni, ga je konec računskega leta prenesti iz depozitnega dnevnika v blagajniški dnevnik občine med nepričakovane dohodke.

Če se ugotovi v blagajni primanjkljaj, ga mora blagajnik takoj založiti in o tem pismeno poročati županu. Če blagajnik primanjkljaja ne položi, je sestaviti z njim zapisnik, primanjkljaj pa se vpiše v depozitnem dnevniku in razdelilniku na posebni, novi postavki med izdatke na račun odgovornega blagajnika. Če gre za večjo vsoto, je spis izročiti pristojnemu sodišču s prošnjo, da izvrši zavarovanje primanjkljaja po členu 90 pravilnika.

Če blagajnik primanjkljaj takoj položi, se ta znesek vpiše v depozitnem dnevniku med dohodke in med izdatke.

II. Izredni pregled.

Čl. 88 pravilnika o finančnem poslovanju v občinah se glasi: »Izredni pregled vrše: župan s člani občinskega odbora, nadzorno oblastvo, banska uprava ter glavna kontrola po svojem komisarju.

Izredni pregled po županu se vrši v vsakem času, kadar to zahteva potreba, ali kadar to odredi župan ali občinski odbor.

Ta pregled se zamore izvršiti tudi na zahtevo blagajnika, če ta ugotovi, da se mu ne ujema blagajniško stanje s knjižnim.«

Zakon ne določa, kolikokrat na leto se mora izvršiti izredni pregled. Vršiti se po potrebi in to potrebo oceni župan, občinski odbor, pa tudi blagajnik sam. Vsekakor pa naj bi župan vršil izredni pregled vsaj enkrat na leto in sicer nenačrtovano med mesecem. Brez tega pregleda župan ne more vedeti, ali se vknjižujejo dohodki in izdatki sproti ali ne.

Izredni pregled se opravi na sledeči način:

Najprvo predloži blagajnik revizijskemu organu vse blagajniške knjige in priloge. Če se hranijo v blagajni, odpre sključar blagajno. Nato se železna blagajna zapečati in o tem sestavi zapisnik, ki se glasi: »Zapisnik, sestavljen v občinski pisarni občine I. ob priliki izrednega pregleda občinskega blagajniškega poslovanja in pečatenja občinske blagajne po revizijskem organu I. I. dne...«

Danes ob 8 sem zapečatil blagajno občine I. s pečatom (naziv pečata) v prisotnosti predsednika občine I. I. in občinskega blagajnika I. I. En ključ od blagajne ima predsednik, drugi ključ pa blagajnik. Ključi dvojniki so deponirani pri davčni upravi v...

(Datum, pečat, podpisi.)«

V občinah, ki še nimajo železne blagajne, seveda pečatenje odpade.

Po zapečatenju blagajne sestavi revizijski organ zapisnik z blagajnikom, še preden se je pričel podrobni pregled blagajne in knjig. Iz zapisnika naj bodo razvidna ta-le vprašanja:

1. ali so v blagajniških dnevnikih vknjiženi vsi dohodki in izdatki, ki so bili do dneva revizije vplačani oziroma izplačani, in če niso vpisani, kateri niso in zakaj ne;

2. ali je v občinski blagajni hranjen ves občinski denar in vsi vrednostni papirji in če niso, zakaj ne;

3. če občina nima železne blagajne, zakaj si jo še ni nabavila, in kje se v tem primeru hrani občinski denar;

4. ali je v občinski blagajni kak tuj denar, ali tuji vrednostni papirji, ki niso vpisani v depozitnem dnevniku;

5. ali so vsi zneski, vpisani v poštni knjigi, priznanični knjigi in na čekovnih izpiskih, vknjiženi v blagajniških dnevnikih in če niso, zakaj ne;

6. katere blagajniške dnevnike vodi blagajnik;

7. ali so se ob rednih mesečnih pregledih vsakokrat izpolnili izpiski blagajniškega stanja, in če se niso, zakaj ne (izpiske je predložiti revizijskemu organu na vpogled).

Ko je zapisnik zaključen, prečitan in podpisan, mora blagajnik vse nevknjižene zneske naknadno vknjižiti in jih vnesti v razdelilnike. Nato blagajniške dnevnike ponovno sešteje, zaključiti in sestavi obračun depozitnega razdelilnika, ki se mora ujemati z depozitnim dnevnikom. Vse priloge in čekovne spiske je urediti po tekočih številkah blagajniških dnevnikov. Na pod-

lagi zaključenih blagajniških dnevnikov sestavi revizijski organ izpisek blagajniškega stanja in nato šele preide na podrobni pregled blagajniškega poslovanja na način, kakor je predpisan za redni pregled.

Pri vsakokratnem pregledu, rednem in izrednem, se prešteje najprvo gotovina ter izpolni leva stran predpisane tiskovine izpiska blagajniškega stanja. Šele po ugotovitvi kritja se preide na pregled blagajniških dnevnikov in prilog. Prešteti in vpisati se mora prav ves denar, ki je kakor koli v zvezi z občinsko blagajno, tudi denar, ki ga ima blagajnik čez dan v miznici. Čez noč se v nobenem primeru ne sme hraniti občinski denar v mizničnih predalih ali v omarah, privatni denar pa se sploh nikdar ne sme hraniti skupaj z občinskim denarjem.

Neopravičeno izostajanje od odborovih sej.

Glavna dolžnost občinskega odbornika je, da prihaja na odborove seje. Sklepi občinskega odbora v pravilno sklicanih in sklepčnih sejah imajo za občino moč zakona in večkrat zelo občutljivo posegajo v gospodarsko življenje občanov. Prihajanje na seje pa ni vedno prijeten posel. Kolikokrat mora odbornik, ki je vajen na red in točnost, čakati pred sejo na svoje tovariše zamudnike! To čakanje se vleče ponekod kar cele ure. Koliko jeze je pri tem in koliko dragocenega časa se zapravi po nepotrebem! Veliko so krivi tega župani, ki so prepopustljivi in premalo odločni in ki jim je vseeno, ali pridejo občinski odborniki na sejo pravočasno ali ne.

To bi pa ne smelo biti! Župan mora gledati na to, da se seje prično vedno točno ob napovedani uri. Kdor ni ob določenem času navzoč, je neopravičeno odsoten. Če zaradi zamudnikov seja ni sklepčna, je to zabeležiti v sejni zapisnik in seja se preloži na poznejši čas. Toda kako pridejo občinski odborniki, ki so točni, do tega, da bodo v isti zadevi dvakrat hodili na sejo in zamujali čas!

Za dosego točnega prihajanja na sejo nudi zakon o občinah dovolj učinkovitih sredstev, samo izvajati jih je treba. V § 60 z. o. je določilo, da more občinski odbor odbornika, ki izostane brez opravičenega razloga zaporedoma od treh sej, kaznovati z globo do 300 din, odbornika pa, ki izostane v enem letu od več ko polovico sej brez opravičenega razloga, sme celo razrešiti. Pri tem pa nastane vprašanje, kdaj izostane občinski odbornik od seje opravičeno in kdaj neopravičeno. Zakon pušča tukaj praznino, ki naj bi jo izpolnil poslovnik.

Poslovnik po § 59 z. o. določa v čl. 13., da je od seje opravičeno odsoten samo tisti odbornik, ki svojo odsotnost sporoči

pismeno ali ustno županu vsaj do začetka seje. Neopravičeno odsoten je tisti odbornik, ki je n. pr. na vročilnici potrdil prevzem dnevnega reda za sejo, ni pa dostavljalcu ničesar omenil, da ga ne bo na sejo. Poslovnik zahteva, da mora biti ustno ali pismeno opravičilo dostavljeno županu vsaj do pričetka seje. Odbornik, ki že vnaprej ve, da ne bo mogel priti k seji, lahko to pripomni na vročilnici pismeno tik svojega podpisa, ali pa pove dostavljalcu ustno vzrok, zakaj ga ne bo na sejo. Opravičljiv vzrok je n. pr. bolezen, nujen važen zasebni opravke in slično.

Ali je vzrok odsotnosti opravičljiv in utemeljen ali ne, o tem gre v prvi vrsti presoja županu. Če župan smatra, da je vzrok izostanka nezadosten ali celo izmišljen, mora odločitev o tem prepustiti občinskemu odboru.

Bistvene važnosti za morebitni poznejši postopek po § 60 z. o. je, da župan pred otvoritvijo seje ugotovi, kateri odborniki so svojo odsotnost opravičili in kateri ne in da se imena teh zabeležijo v sejni zapisnik.

Lahko se zgodi, da je kak odbornik nenadoma zadržan in da ni mogel priti pravočasno na sejo, prišel pa je, ko se je seja že pričela in ko ga je župan že imenoval med neopravičeno odsotnimi. Če je vzrok zakasnitve utemeljen, se mu zamuda sme opravičiti. Tudi to je zabeležiti v sejni zapisnik.

Ni pa noben razlog za izostanek od seje, n. pr. užaljenost ali jeza, da njegov predlog ni prodril, ali da njegova lista ni prodrila pri zadnjih volitvah. Čl. 57 z. o. pravi, da kdor je izvoljen, mora izvolitev sprejeti in mora po čl. 58 z. o. ostati odbornik ves čas, dokler traja njegov mandat. Če tak odbornik ni maral položiti prisega in se udeležiti prve seje, je postopati proti njemu po § 57 z. o., če pa je položil prisego in se udeležil prve seje, od poznejših sej pa je neopravičeno izostal, je proti takemu odborniku postopati po § 60 z. o.

Če zaradi velikega izostajanja od sej in zamujanja trpi slovanje občinskega odbora, je potrebno, da se proti nerednim občinskim odbornikom izvajajo zakonske sankcije. Zakon tega sicer ne zapoveduje, temveč prepušča kaznovanje po § 60 z. o. svobodni presoji občinskega odbora in pravi: »... občinski odbor more kaznovati...« in »... sme razrešiti...« ne pa »mora kaznovati in razrešiti«.

Občinski odborniki, ki neopravičeno izostajajo od sej, vršijo svojo odborniško dolžnost neredno. Če občinski odbor ne mara postopati proti njim po § 60 z. o., jih lahko zadenejo posledice 2. odst. § 129 z. o., ki pravi: »... Ban more razrešiti občinske odbornike, ki ne vršijo svojih poslov v redu.« Razlika med razrešitvijo po § 60 z. o. in po § 129 z. o. je ta, da razrešitev po § 60 z. o. nima nobenih posledic za prihodnje občinske volitve, po § 129 z. o. razrešenega občinskega odbornika pa čakajo posledice iz § 132 z. o., ki pravi, da odbornik, razrešen po § 129 z. o. ne more biti pri naslednjih volitvah izvoljen.

Iz upravnega sodstva

Kaznovanje tihotapstev občinske trošarine; postopek.

Kazenski postopek za tihotapstva občinske trošarine je še vedno zelo nejasen, zlasti pritožbeni postopek (glej zadevni članek v zadnji številki »Samouprave« iz leta 1938 str. 180). V naslednjem izločku prinašamo najnovejšo razsodbo upravnega sodišča v Celju, ki sicer še ni pravnomočna, jo pa priobčujemo že sedaj zato, da bodo občine povodoma opreme svojega proračuna za leto 1939-40 mogle pravilno sestaviti svoj trošarinski pravilnik in pravilnik o izvrševanju obč. proračuna, oziroma jih popraviti, ako ne bi bila zakonita. Pri tej priliki opozarjamo, da ta dva pravilnika pri marsikateri občini med seboj nista v skladu, ker je prvi izvirno delo občine, drugi pa je narejen po tiskanem, za vse občine enotnem vzorcu, ki pa se je preveč mehanično uporabil.

*

Uprava občine K. je z okrožnico razglasila, da je dne 19. maja 1938 stopil v veljavo »Pravilnik o pobiranju občinske trošarine v občini K.« in »Pravilnik za izvrševanje proračuna občine K. za l. 1938/39.« Pozvala je trošarinske zavezance da prijavijo v teku 24 ur zalogo blaga, ki s tem dnem postane trošarinsko zavezano, ker jih sicer zadene kazen v petkratnem iznosu redne trošarine.

Po uradnem poročilu občinskih uslužbencev te občine je bila tudi tovarnarju K. A. v K. dostavljena omenjena okrožnica. Ker ni pravilno prijavil zaloge in ker se je ponovno izognil dostavi poziva k zaslišanju, so dne 8. junija 1938 občinski organi hoteli pregledati pri tožitelju v tovarni zalogo trošarinskih predmetov. Tožiteljev prokurist pa jim pregleda ni dovolil, češ da jim tega brez tožiteljevega naloga ne sme dovoliti. Blago, ki je došlo po 20. maju 1938, pa bodo prijavljali mesečno.

Z odločbo občinske uprave je bila tovarnarju naložena kazen 250 din in razsodbeni taksa 50 din po §§ 78 in 83, toč. 7 zakona o občinah, §§ 2 in 6 pravilnika o pobiranju občinske trošarine v občini K. in po čl. 84 pravilnika o izvrševanju zakona o državni trošarini, ker v smislu § 2 pravilnika o pobiranju občinske trošarine v občini K. ni naznanil zaloge trošarini podvrženega blaga po stanju z dne 19. maja 1938. S tem je kot trošarinski zavezanec začel delo brez prijave in zakrivil prekršek po čl. 6 pravilnika o pobiranju občinske trošarine v občini K. in čl. 84 pravilnika za izvrševanje zakona o državni trošarini.

Zoper to odločbo se je tožitelj pritožil in navajal, da nova davščina ni trošarina, temveč uvoznina, ki se pobira le od uvoženega blaga. Za uvoznino se ne morejo uporabljati predpisi zakona o državni trošarini. Sicer pa tudi ni podan dejanski stan prekrška po čl. 84 pravilnika za izvrševanje zakona o državni trošarini. Tožitelj tudi ni bil zaslišan. Nove davščine se smejo pobirati šele od dneva, ko so bile odobrene in javno razglašene, do zaloge pa tudi le po izrecnem zakonskem pooblastilu. Sicer pa ni dokazano, da je tožitelj vobče imel kakšno zalogo trošarini podvrženih predmetov.

Sresko načelstvo je pritožbo kot neosnovano zavrnilo iz razlogov izpodbijane odločbe.

K. A. je zoper to odločbo pravočasno vložil na upravno sodišče tožbo, ki ji je upravno sodišče z razsodbo z dne 13. januarja 1939 št. A 439/38/9 ugodilo in odločbo sreskega načelstva razveljavilo. Razsodbo utemeljuje sledeče:

Občine smejo po čl. 79 zakona o državni trošarini v zvezi s § 95 zakona o občinah uvajati občinsko trošarino. Za pobiranje občinske trošarine veljajo predpisi pravilnika za izvrševanje določb o banovinski in občinski trošarini, kolikor poedine občine po predpisih zakona o občinah, odnosno po § 108 toč. 3. finančnega zakona za leto 1936/37 v svojih pravilnikih ne uredijo drugače. Seveda občine v teh pravilnikih ne smejo predpisati ničesar, kar bi se protivilo izrecnim predpisom zakona o državni trošarini, ki v čl. 75 do 81 ureja samo-

upravne trošarine banovin in občin. Občine tedaj v svojih pravilnikih zlasti ne morejo ustanavljati kaznivih dejanj in kazni preko določb čl. 80 zakona o državni trošarini. Po čl. 80 pa so kazniva le tihotapstva banovinske in občinske trošarine, ki se kaznujejo po čl. 34 tega zakona, tedaj le tihotapstva, naštetá v čl. 35 istega zakona. Kazni in kaznivih dejanj, ki so predvidena v drugih državnih trošarinskih predpisih, občinski upravitelj ne more usvojiti, ker za to nima zakonske osnove v smislu čl. 8 ustave v čl. 80 zakona o državni trošarini.

Pravilnik občine K. o pobiranju občinske trošarine je tedaj nezakonit, kolikor določa, da veljajo za prestopke in kazni glede odtegnitve plačila občinske trošarine tudi predpisi čl. 77—89 pravilnika za izvrševanje določb zakona o državni trošarini; kajti kazniva dejanja po teh členih se ne kaznujejo po čl. 34 zakona o državni trošarini in tedaj po čl. 80 ne veljajo za občinsko trošarino.

Pa tudi v pogledu določb o pristojnosti za rešitev pritožb pravilnik o pobiranju občinske trošarine v občini K. ni v skladu z zakonom.

Čl. 73 odst. 2 zakona o notranji upravi se po noveli z dne 9. oktobra 1929 glasi: Odločbe občinskih oblastev o kaznih po vseh zakonih spadajo pod pretresanje pristojnega nadzorstvenega oblastva, ki jemlje te odločbe v pretres po uradni dolžnosti ali pa na pritožbo.

Glede občinskih trošarinskih tihotapskih prestopkov pa je bilo to stanje izpremenjeno z zakonom o izpremembah in dopolnitvah zakona o državni trošarini z dne 31. marca 1930., Služb. Novine XXVII z dne 1. aprila 1930, ki je v §§ 41 in 47 uredil nove določbe v čl. 75 do 81 zakona o državni trošarini glede banovinskih in občinskih trošarin, njih tihotapstev in pristojnosti oblastev za presojo. Čl. 80, odst. 2, tako noveliranega zakona o državni trošarini določa: za presojanje tihotapskih prestopkov občinske trošarine, ki se kaznujejo po čl. 34 z. d. t., so na prvi stopnji pristojna oblastva, ki pobirajo trošarino, občine, davčne uprave in carinarnice, na drugi stopnji pa so za pritožbe pristojne finančne direkcije.

Za občinske trošarinske tihotapske prestopke je tedaj na prvi stopnji pristojna občina, če pobira trošarino po svojih organih ali pa po organih finančne kontrole. Na drugi stopnji pa je za pritožbe pristojna finančna direkcija vsled specialnih odredb trošarinskega zakona. Te odredbe so ostale v veljavi tudi po uveljavitvi zakona o občinah, ki v § 135 določa le občo pristojnost za pritožbe, po § 148 pa pušča v veljavi predpise o občinskih davščinah, zlasti ne izpreminja postopka v kazenskih stvareh, ki je določen v zakonu o državni trošarini.

V našem primeru določa § 6, odst. 2. in 3. pravilnika o pobiranju občinske trošarine v občini K.: »Prestopke proti določbam tega pravilnika preiskuje in sodi občinska uprava. Za pritožbo veljajo predpisi § 135 zakona o občinah.«

Zadnji stavek je po zgornjih izvajanjih zaradi specialnega predpisa čl. 80, odst. 2 zakona o državni trošarini nezakonit in zato so nezakonite odnosno nične tudi vse odločbe o pritožbah v občinskih trošarinskih tihotapskih prestopkih, ki jih reši po § 135 zakona o občinah sresko načelstvo.

Ker potemtakem v našem primeru toženo oblastvo ni pravilno uporabilo zakonitih predpisov, je upravno sodišče tožbi ugodilo in napadeno odločbo kot nezakonito razveljavilo.

Občinam in ostalim članom naznanjamo že sedaj, da bo
redni občni zbor „Županske zveze“^{ad}
v nedeljo, dne 26. marca 1939 v Celju.

Dnevni red, prostor in čas zborovanja se bo naznanil v prihodnji številki »Samouprave« in v dnevnikih.

Uprašanja in odgovori

Priposestevanje domovinstva občinske uboge.

V naši občini stanuje že nad 10 let občinska uboga K. J., ki dobiva redno mesečno podporo od občine O., v katero je pristojna. Prosimo pojasnila, ali je imenovana pridobila domovinsko pravico v naši občini (občini bivanja) po § 17 z. o. Po prejšnjem občinskem redu, odnosno domovinskem zakonu ni bilo mogoče pridobiti članstva občine bivališča nikomur, ki je dobival redno podporo od svoje domovinske občine, pa čeprav je bival v drugi občini neprekinjeno nad 10 let. — Obč. Sl.

Odgovor: Redno podpiranje ali celo popolno vzdrževanje po novem občinskem zakonu ne ovira avtomatske pridobitve domovinstva z 10 letnim bivanjem po § 17 z. o., ker novi zakon pač te kvalifikacije bivanja ne pozna. — Kljub temu pa si uboga K. J. po našem mnenju ni pridobila članstva vaše občine. Po § 142 z. o. šteje sicer v 10 letni rok iz § 17 tudi doba pred dnem, ko je novi zakon dobil obvezno moč (14. junijem 1933), toda ta doba mora imeti kvalifikacijo, kakršno je zahteval zakon, ki je v tej dobi veljal, to je stari domovinski zakon iz leta 1906. Zato si je omenjena uboga pridobila vaše domovinstvo le v primeru, če se je njeno vzdrževanje pričelo šele po 14. juniju 1933. Če je bila vzdrževana že prej, mora počakati, da poteče 10 let od 14. junija 1933 dalje, torej do leta 1943, razen če je bila svojčas sicer vzdrževana, pa se je vzdrževanje morda že pred 14. junijem 1933 nehalo. Merodajen za dan priposestevanja je torej dan, ko se je vzdrževanje (redno podpiranje) v dobi do 14. junija 1933 dokazano nehalo.

Pravilnost tega mnenja sicer še ni potrjena z upravnosodnimi odločbami, morete ga pa uporabiti pri odklonitvi priznanja članstva ter v svoji pritožbi, ako bi sresko načelstvo odločilo vam v nepriilog.

Izplačevanje po pošti.

V naši občini živi občinski revež, ki je pristojen v drugo občino in ki dobiva od iste s pošto preko naše občine mesečno podporo. Občina zahteva, da ji za vsako nakazano podporo pošljemo od reveža svojeročno podpisano pobotnico, da jo priloži ubožnemu blagajniškemu dnevniku. Naš blagajnik mora zaradi tega dati pri vsakokratnem izplačilu podpore revežu v podpis dve pobotnici, eno za naš depozitni dnevnik in eno, da jo pošljemo občini. Ali je občina upravičena zahtevati pobotnico? — O. P.

Odgovor: Občina ni upravičena zahtevati od vas posebne pobotnice. Za izdatke, ki se pošiljajo po pošti s poštno nakaznico ali s čekovno položnico, nadomestuje pobotnico in prilogo k blagajniškemu dnevniku poštne odrezek, ki ga je nalepiti na mesto svojeročnega podpisa stranke. Če se nakaže izplačilo po čekovni nakaznici, je zabeležiti na mestu strankinega podpisa tekočo številko čekovnega izpiska, s katerim je poštna hranilnica obvestila občino, da je znesek stranki izplačan. Občina torej lahko izplačilo podpore dokaže brez posebne, od reveža svojeročno podpisane pobotnice. Vaša občina mora nakazano podporo vpisati v depozitni dnevnik in razdelilnik med dohodke, čim podporo izplačate, pa med izdatke. Tudi izplačilo depozitov se sme izvršiti le po odredbi župana s pismenim plačilnim nalogom. Priloga depozitnega dnevnika je od reveža svojeročno podpisana pobotnica. Ne moremo zahtevati od njega, da nam dvakrat potrdi prevzem istega zneska, ker bi upravičeno lahko sumil, da hočemo njegov podpis izrabljati.

Občina bi lahko poslala podporo naravnost na naslov reveža in ne preko vaše občine. V tem primeru dobi revež podporo izplačano na pošti, kjer potrdi prejem. Njegov svojeročni podpis je na poštni ali čekovni nakaznici in nihče ga ne more siliti, da bi poslal svoji domovni občini še posebno pobotnico.

Domovinstvo žene, ki jo je mož zapustil.

Član naše občine se je pred 15 leti oženil v občino P., postal posestnik, se z ženo sprl in odšel od nje. Žena s tremi otroci je ostala v občini P. do danes. Ali moremo zahtevati od občine P., da ženo in otroke vpiše med svoje člane? — Obč. V.

Odgovor: Po teh podatkih nimate pravice zahtevati vpis žene in otrok za člane občine P. — Z možnostjo pridobi žena možovo, ozir. otroci očetovo članstvo in obdrže to članstvo, dokler obstoji vez zakona za ženo, za otroke pa do polnoletnosti. Izvensodna ločitev moža in žene je za domovinstvo žene brez vsakega učinka; zlobna zapustitev žene je pa seveda zanjo za morebitno ločitveno pravdo važen ločitveni razlog, posebno, če mož za ženo in otroke ne skrbi. Vi bi imeli potem takem pravico zahtevati vpis v članstvo žene in otrok le od tiste občine, kjer je morebiti pridobil mož v času svoje odsotnosti kako drugo članstvo.

Le v enem primeru bi mogli zahtevati vpis moža, žene in otrok med člane občine P., namreč tedaj, ako dokažete, da mož ni imel namena trajno zapustiti svoje posestvo v občini P. (ako je posestvo v zemljiški knjigi sploh nanj prepisano, ali se ni morebiti na posestvo le »priženil« in je posestvo ostalo ženino?), ako je tam pustil vse svoje stvari, ako se vrača od časa do časa na svoje posestvo v P. in ako je le zaradi dela in zaslužka zapustil občino P. Le v tem primeru bi se moglo smatrati, da je mož in po njem vsa družina pridobila članstvo v občini P. na avtomatičen način in so za to izpolnjeni tudi pogoji § 17, t. 1. in 2. Po dani informaciji pa bo to težko doseči, posebno, ker je po obč. državljskem zakoniku žena dolžna slediti možu v njegovo vsakokratno bivališče, ni pa določeno enako tudi za moža.

Pravilo, da žena ne more samostojno pridobiti domovinstva, dokler ni zakon ločen, razvezan ali razveljavljen, oziroma dokler žena ne postane vdova, velja tudi tu. Otroci pa, ako so zakonski, tudi v tem primeru ne morejo do polnoletnosti izpremeniti svojega, od očeta odvisnega domovinstva.

Stroški za nadomestovanje tajnika, ki obiskuje tajniški tečaj.

Občinski odbor je sklenil, da pošlje naša občina tajnika na tajniški tečaj in da naj jaz kot župan opravljam med tem časom nujne pisarniške posle. — Prosim za pojasnilo, ali pritiče za ta čas tajnikova nagrada meni, ali jo dobi tajnik, čeprav ni vršil svojih poslov? — O. V.

Odgovor: Gornje vprašanje je aktualno sedaj, ko se vrši v Ljubljani pri banski upravi tajniški tečaj in bo odgovor zanimal tudi druge občine in tajnike. Zato ga priobčujemo tudi v »Samoupravi«.

Niti v uredbi o občinskih uslužbencih, niti v statutu po § 91 z. o. ni izrecnega določila, komu pritiče tajnikova plača za čas, ko je ta na tajniškem tečaju in ko mora občina poskrbeti za namestnika v pisarni. Je pa odgovor na gornje vprašanje mogoč sedaj, ko nam je znana organizacija tajniškega tečaja in ko vemo, da ga obiskujejo tajniki v več zaporednih, po en mesec trajajočih obdobjih (turnusih) in da jim ni treba biti na tečaju nepretrgoma vse leto. V uredbi o občinskih uslužbencih so našteti primeri, kdaj se smejo pragmatično nastavljenemu občinskemu tajniku ustaviti njegovi prejemki. Taki primeri so: po čl. 36, če je na odsluženju kadrskega roka, po čl. 50, če boluje dalj ko eno leto, ali če je razrešen zaradi upokojitve, ostavke ali disciplinske kazni po čl. 44. iste uredbe. Vidimo torej, da ni zakonskega določila, da bi se smeli tajniku ustaviti njegovi prejemki za časa odsotnosti v tajniškem tečaju. V kritje nagrade tajnikovega namestnika ne morete uporabiti tajnikovih rednih prejemkov. Nekatere bolj skrbne občine imajo v svojem proračunu v partiji 6/16 pod naslovom: »Strokovni tečaj za občinske organe« v ta namen predviden poseben kredit. Če pa ni tega kredita, si lahko župan pomaga z izrednim kreditom po § 100 z. o. iz več prejetih dohodkov ali iz prihrankov v drugih postavkah.

Pri pogodbenih tajnikih je podlaga za presojo tega vprašanja službena pogodba.

Ubožna oskrba; vrnitev izdatkov po domovni občini.

Ali je sedanja domovinska občina dolžna povrniti prejšnji domovni občini ubožne podpore, izdane za osebo, ki si je avtomatično pridobila domovinstvo že ob uveljavitvi zakona o občinah in je bilo to z odločbo ugotovljeno šele leta 1937, za vso to dobo? — Obč. Br.

Odgovor: Ako je kdo pridobil avtomatično (§ 17/4 z. o.) domovinstvo v drugi občini že ob uveljavitvi zakona o občinah, je v smislu § 22 z. o. in §§ 2 in 3 ubožnega zakona za bivšo Kranjsko od 28. VIII. 1883, dež. z. št. 17, nastala le načeloma dolžnost domovne občine od tega trenutka dalje za tako osebo skrbeti, ako je ubožna, to je ni zmožna s svojimi sredstvi prekrbeti za življenje potrebnih stvari. Vendar nastane dolžnost povračila šele, ako je bivša domov. občina ozir. občina bivališča izpolnila še drugi pogoj, potreben za upravičenost njenega povračilnega zahtevka, to je, da je takoj obvestila domovno občino (§ 22/2 z. o. in § 8/2 ubož. zak. za Kranjsko). Torej šele od trenutka obvestitve je domov. občina dolžna povrniti od tedaj dalje izplačane podpore za njenega ubožca. Ta čas je pa razviden iz občinskih spisov, ali pa iz spisov oblastva, ki je izdalo odločbo o domovinstvu. Le ako je domovinstvo kake osebe sporno, je v smislu zadnjega odst. § 8 ubožnega zakona za Kranjsko smatrati, da je naknadno ugotovljena domov. občina dolžna povrniti ubožne podpore za take osebe od dneva, ko je občina (ki je podpore dala) predložila domovinski spis političnemu oblastvu (sreskemu načelstvu) zaradi ugotovitve domovne občine.

Vse povedano velja tudi, ako je — kot je videti iz podanega prepisa odločbe — banska uprava odločila, da je oseba že l. 1933 ob uveljavitvi zakona o občinah pridobila drugje domovinstvo. Zato tudi ne more obč. Lj. za dobo pred spredaj obrazloženim časom zahtevati povračila, posebno, ker je bila prej prizadeta občina sama domovna občina tistega ubožca.

Domovna občina je dolžna povrniti le zneske, ki so potrebni za nujno pomoč ubožcu (§ 8/1 ubož. zak.), ne pa stalne, mesečne podpore. Presoja, kaj je nujno potrebna pomoč, pristoji upravnemu oblastvu, ki o povračilu odloča. Znesek 150 din mesečno je pa brez dvoma previsok za nujno potrebno pomoč. To naj občina izrecno ugovarja v event. sporu; istotako ugovarjajte tudi, da ne gre za ubožca, ako je oseba sposobna za delo.

Kolkovanje z banovinskimi kolkii.

Naš blagajnik odteguje pri izplačilih poleg ½% pobotniške takse v državnih kolkii še 50% te takse v banovinskih kolkii, in to baje na podlagi pravilnika za izvrševanje banovinskega proračuna za l. 1938/39. — Ali je to pravilno? — Obč. T.

Odgovor: Ni pravilno, da tajnik odteguje pri izplačilih iz občinske blagajne tudi banovinsko takso. Dotično določilo pravilnika blagajnik ni prečital dovolj pazljivo. Kakor je že pojasnjeno v »Samoupravi« l. 1937, str. 118, gre tudi v tem primeru za kolkovanje v banovinskih samoupravnih poslih, in ne v samoupravnih poslih sploh. To takso plačujejo n. pr. dobavitelji materiala za most, ki ga gradi banovina iz banovinskih sredstev, ne plačujejo pa jo dobavitelji materiala za most, ki ga gradi občina iz sredstev občinskega proračuna.

Tej številki »Samouprave« smo priložili kot posebno prilogo razpravo Voljca Štefana: »Ugotavljanje prometne vrednosti in cenitev nepremičnin«. S to brezplačno prilogo hočemo svojim naročnikom posebej ustreči, zlasti občinskim organom, za katere je obravnavana snov velike praktične vrednosti.

Obenem naznanjamo z ozirom na priporočilno okrožnico kralj. banske uprave z dne 18. sept. 1938, II, št. 26583/2, da ta razprava ne bo izšla kot samostojna knjiga na knjižnem trgu.